

A taktikai szavazásról és a választási rendszerről

Mi az a győzteskompenzáció? Mennyit ér a töredékszavazat? -- Összegyűjtöttünk néhány információt arról, amit mindig tudni akartál a **taktikai szavazásról**, a **választási rendszerről** és a **kétharmad jelentőségéről**.

A taktikai szavazás

Mi a taktikai szavazás?

A taktikai szavazás azt jelenti, hogy az ember a **listán az általa kedvelt pártra szavaz**, de **egyéni**ben a **legesélyesebb ellenzéki jelöltre** még akkor is, ha a jelölttől vagy pártjától borsózik a háta. Így az ellenzéki, kormányváltást akaró szavazatok nem aprózódnak el.

Mi a célja a taktikai szavazásnak?

A Fidesz kétharmados győzelmének, ha nagyon optimisták vagyunk, akkor akár a parlamenti többségének a megakadályozása. A választási rendszert úgy tervezte meg a Fidesz, hogy az, aki nem a legesélyesebb ellenzéki jelöltre szavaz, az a Fideszt segíti. Erről részletesebben írunk alább.

Akkor most megmondjátok, melyik jelöltre szavazzak?

Nem mondjuk meg, de segítünk, hogy kiderítsd, ki a saját választókerületedben a legesélyesebb jelölt.

Honnan tudom, ki az esélyes az én egyéni választókerületemben?

Két, általunk megbízhatónak tartott forrás, amelyek komoly módszertannal felszerelve becslik meg az egyes jelöltek támogatottságát:

- A [Közös Ország Mozgalom](#) honlapja: Ők több, ellenzéki szempontból esélyes választókerületben végeztek közvélemény-kutatást.
- A <https://taktikaszavazas.hu/> oldal, ahol minden választókerületre találsz szavazat-becslést.

Érdeemes követni a híreket a következő oldalakon is:

- *Viszlát, kétharmad!* A Facebook-on: <https://www.facebook.com/viszlatketharmad/>
- A Magyar Nemzet Online a <https://mno.hu/billegokorzet> oldalon gyűjti az egyéni választókerületekről szóló híreket.

A választási rendszer

Hogy működik a választás, hány szavazatom van, hogy tudok szavazni?

A parlament 199 főből áll. A képviselők közül **106 egyéni választókerületből**, egyéni jelöltként jut be az Országgyűlésbe, a fennmaradó **93 pedig pártlistáról**.

A választás **egyfordulós**, azaz a legtöbb szavazatot kapott jelölt nyeri el az egyéni mandátumot, akkor is, ha nem szerzi meg a szavazatok több mint felét. Mivel az egyéni választókerületek győztesei a helyek több, mint felét kapják, látható, hogy elsősorban az egyéni körzetek eredményén múlik, hogy ki kormányozza Magyarországot a következő négy évben.

Minden **szavazónak két szavazata van**: az egyikkel **pártlistára** szavazhat, a másikkal **egyéni képviselőjelöltre**. A két szavazat független egymástól (külön íven is vannak). Lehet ugyanarra a pártra listán és egyéniben, de lehet egy pártra a listán, és egy másik párt jelöltjére (vagy függetlenre) egyéniben.

Mi a taktikai szavazásra buzdítunk: két szavazatával eltérően bánjon a kormánnyal elégedetlen szavazó: **listán a számára legrokonszenvesebb pártra, egyéniben a győzelemre legesélyesebb jelöltre!**

Nem lefutott a 2018-as választás? Számít bármit a szavazatom?

A Fidesz nagy eséllyel a legnagyobb frakciót alakítja majd az új parlamentben, de a kétharmada megakadályozható. A kétharmados többség hiánya azt jelenti, hogy a

hatalma sokkal korlátozottabb. A hódmezővásárhelyi polgármester-választás megmutatta, hogy arra is van remény, hogy kisebbségbe kerüljön.

Minden szavazat számít! 2014-ben Budapest 15. számú egyéni választókerületében mindössze [56 szavazat](#) döntötte el, hogy melyik jelölt nyert. Akkor a 106 választókerületből 96-ot nyert meg a Fidesz, de eltérő arányokban. A Fidesz jelöltjei csak 20 körzetben szereztek meg a szavazatok abszolút többségét, azaz több mint 50%-ot, a maradék 86 körzetben 50% alatt, 25 körzetben pedig még a 40%-ot sem érték el. 86 körzetben tehát az ellenzék összességében többségben volt, de a megosztottság miatt csak 10 körzetben tudott győzni.

Azóta a Fidesz tábora nem nőtt érdemben, az elégedetlenek száma azonban igen. A többség most is kormányváltást szeretne. 2018 legfontosabb kérdése, hogy hány olyan körzet lesz, ahol a Fidesz 50 százalék alatt szerepel, és az ellenzéki szavazók akár spontán, egyszerűen átszavazással összefoghatnak és nyerhetnek a fideszes jelölt ellen. Ez egyáltalán nem lefutott mérkőzés.

Számítások szerint (pl. [Index](#)) 2018-ban az ellenzéknek összesen 15-20 körzetben kell nyernie, hogy biztosan ne legyen a Fidesznek kétharmada, és 40 körzetben kell nyernie, hogy ne legyen a Fidesznek abszolút többsége. Ez pedig a 2014-es eredmények alapján egyáltalán nem lehetetlen, ha az ellenzéki szavazók nem húznak szét, tudatosan szavaznak. Hódmezővásárhely példája megmutatta, hogy egy esélyes ellenzéki jelölt akár óriási többséggel is megverheti a Fidesz jelöltjét (akár egy nagyon erősen kormánypárti körzetben is), ha a szavazók taktikusan szavaznak.

Ha az általam kedvelt párt nem teszi meg, én miért tegyem?

Ez nem ilyen egyszerű. A pártoknak számos szempontot kell mérlegelnie, és számos cseles szabály nehezíti a helyzetüket. A Nemzeti Választási Bizottság legfrissebb, 2018 januári [iránymutatása](#) alapján ha a választás napján nincs legalább kilenc megyében és Budapesten, minimum 27 egyéni körzetben jelöltje egy pártnak, akkor nem állíthat országos listát. Ezért sem tehetik meg azt, hogy kiszámolják, és mindenhol csak egy esélyes ellenzéki jelöltet indítanak.

Attól is félnek az ellenzéki pártok, hogy ha összefognak, a saját szavazóbázisuk egy része elfordul tőlük, amivel akár listás szavazatokat is veszhetnek. Persze az is igaz, hogy minden pártnak az az érdeke, hogy a saját jelöltjeit juttassa a Parlamentbe.

Minket, tudatos választókat azonban nem a pártok helyzetértékelése érdekel. A taktikai szavazás lényege, hogy amire a pártok képtelenek, azt mi, szavazók megtehetjük!

Nem a pártokon, hanem rajtunk, választókon múlik a Fidesz parlamenti kétharmadának, vagy akár a többségének megakadályozása!

Röviden: a trükkös választási rendszer miatt az ellenzéki pártoknak érdeke akár esélytelen egyéni jelölteket is elindítani, és ezzel az adott körzet esélyes ellenzéki jelöltjét gyengíteni. Minden kormányváltást akaró polgárnak viszont az az érdeke, hogy az esélyes ellenzéki jelölt szerezzék meg az egyéni mandátumot.

A választási rendszerről bővebben

Mi a baj a választási rendszerrel?

A választási rendszerrel számos probléma van. A legfontosabb, hogy a napnál is világosabb: a Fidesznek kedvez. A választással kapcsolatos törvények újraírásakor a kormánypárt a saját érdekeire, a saját igényeire szabta a szabályokat. Hogy mi jelzi ezt? Nézd meg erről a Közös Ország Mozgalom videóját: <https://kozosorszagmozgalom.hu/a-valasztasi-rendszerrol/>

Hogyan lesz kétharmad? Mitől olyan fontos az egyéni jelöltre leadott szavazatom?

A 199 tagú parlament képviselő helyeiből 133 képviselői hely szükséges a kétharmadhoz. Míg például 30-35%-os "győzelemmel" a listás helyekről kb. 32-38 hely szerezhető meg, az egyéni választókerületekben az egyfordulós választás miatt, illetve, mivel a győzelemhez a sima többség is elég, akár az összes egyéni hely is!

Példa: Ha a Fidesz mindegyik körzetben 30%-nyi szavazatot kap, míg a Jobbik és az MSZP- PM/DK 25 - 25%-ot, a többi párt, független jelölt pedig összesen 20%-ot, akkor minden választókerületben a Fidesz jelöltje nyer, ő kap 106 mandátumot, valamint a listás helyek 30%-át, amivel a Fidesz kétharmados többséget szerez!

Mi a töredékszavazat?

Ha egy egyéni jelölt alulmarad a választókerületében, a rá adott szavazatok nem vesznek el teljesen, hanem ún. töredékszavazatként hozzáadódnak az adott jelöltet indító párt országos listájára leadott szavazatokhoz.

Az országos listáról 93 mandátumot osztanak ki, az úgynevezett d'Hondt módszerrel. Ennek lényege, hogy a pártlistára leadott voksokat és a

töredékszavazatokat pártonként egy táblázatban összegzik, majd elosztják kettővel, hárommal, négyvel stb. Az így kapott számoszlop határozza meg a mandátumok kiosztását: először az a párt kap képviselői helyet, amelynek oszlopában a legnagyobb szám található, majd a következő, és így tovább, amíg kiosztható mandátum van.

Ezek szerint a töredékszavazatommal mégiscsak támogatom kedvenc pártomat?

Lényegében nem, elmondjuk, miért.

Mi a győzteskompenzáció

Az egyéniben győztes jelöltet állító párt is kap töredékszavazatokat, mégpedig annál többet, **minél jobban megveri a 2. helyezettet**. 2014-ben a Fidesz így kapott plusz 764 612 szavazatot, amivel további 6 mandátumhoz jutott, ami elég volt a kétharmadhoz! Taktikai szavazás esetében ez legfeljebb 1-2 lehetett volna.

Tehát még azokban a körzetekben is, ahol egyértelmű a Fidesz-győzelem, az erős második helyezett csökkenti a Fidesz további előnyét.

Akkor a töredékszavazatommal miért nem támogatom kedvenc pártomat?

Két okból. Egyrészt a töredékszavazataiként a pártlistához hozzáadott szavazatokból nagyon kevés mandátum lesz. Ha a szavazatoddal közvetlenül egy egyéni ellenzéki győzelemhez járulsz hozzá, akkor az a szavazat sokkal többet számít, mint akkor, amikor rákerül az országos listára, ahonnan nagyon sok szavazatból lesz egy mandátum.

A másik ok a győzteskompenzáció. Íme egy példa. Mondjuk, hogy az ellenzékiek közül az egyik ellenzéki pártot támogatom, de a választókerületemben egy másik pártnak van esélye legyőzni a Fidesz jelöltjét. Ha a kedvenc pártomra szavazok, és ezért egyéniben a fideszes jelölt nyer, akkor hogy érvényesül a szavazatom? Először is, egyéni győzelmével a Fidesz szerzett egy mandátumot "olcsón" -- egyéniben kerül a legkevesebb szavazatba egy mandátum. Másodsor, mivel a második a másik ellenzéki párt jelöltje lett, és én nem rá szavaztam, ezért a győzteskompenzáción keresztül még egy kicsit segítettem a Fideszt - nagyobb a különbség közte és a második helyezett között, több kompenzációt kap. Mindeközben egy kicsit segítettem a kedvenc pártomnak is. Összességében azonban a Fidesz nagyobb győzelmét segítettem elő.

A kétharmad jelentősége

Miért baj a fideszes kétharmad?

Az elmúlt nyolc év megmutatta, hogy a Fidesz legfőbb célja saját, korlátlan hatalmának biztosítása. A jog- és intézményrendszer teljes átalakítása, független intézményeknél, szervezeteknél fidesz közeli emberek kulcspozíciókba ültetése (például Polt Péter legfőbb ügyész), a média nagy részének közvetlen kontrollja, a fideszes oligarchák kitömése állami megbízásokkal és EU-s pályázatokkal - mind a hatalom hosszú távú bebetonozását szolgálták. E lépések jó részéhez kétharmados többségre volt szüksége a Fidesznek. A kétharmaddal rendelkező párt ugyanis tulajdonképpen bármit megtehet. Saját, pártos céljai érdekében bárhogy módosíthatja az Alaptörvényt (vagyis az alkotmányt) és a kétharmados (sarkalatos) törvényeket (például a választásra vonatkozó jogszabályokat). Ennek hiányában viszont nem tehet meg bármit. Erre példa: http://hvg.hu/itthon/20170614_A_Lex_Csicska

Sok fontos állami tisztségviselő megválasztása is kétharmadhoz kötött. Lejár a mandátuma például Polt Péter legfőbb ügyésznek 2019-ben, Handó Tündének, a fideszes Szájer József feleségének az Országos Bírói Hivatal élén 2020-ban, illetve számos alkotmánybírónak szintén 2020-ban. A Fidesznek, a kétharmad hiányában, más párttal kell egyeztetnie, így kompromisszumos jelölt kerülhet megválasztásra.

Számít, hogy mennyire nincs meg a kétharmad?

Igen, nagyon is. Minél távolabb kerül a Fidesz a kétharmadtól, minél több képviselője hiányzik a kétharmadhoz, annál nagyobb az ellenzéki pártok beleszólási lehetősége, érdekérvényesítő ereje, és annál kisebb az esélye, hogy a Fidesz trükkökkel, nyomásgyakorlással vagy elvtelen külön megállapodásokkal maga mellé állít ellenzéki pártokat vagy képviselőket.

2015-ben a veszprémi időközi országgyűlési választáson a független Kész Zoltánt választották meg képviselőnek, így a Fidesz elvesztette kétharmados többségét az Országgyűlésben. Az ún. kétharmados (vagy más szóval "sarkalatos") törvények módosításához azonban elég a jelen lévő képviselők kétharmada, vagyis pl. ellenzéki képviselők betegsége, külföldi út miatti távolmaradása esetén könnyen előfordulhat, hogy a valódi kétharmad nélkül is érvényesülhet a Fidesz akarata. Minél sikeresebb a taktikai szavazás, azaz minél kisebb arányú a Fidesz győzelme,

minél kevesebb a mandátumainak a száma, annál kisebb az esélye, hogy egy-két képviselő jelenlétén múljon a kétharmad.

A 2018-as választás tétje az, hogy Magyarország továbbmegy-e a demokratikus intézmények és jogok lebontásának, az autoriter rendszer kiépülésének útján. A Fidesz leváltása a közvélemény-kutatási adatok alapján jelenleg nem tűnik könnyűnek. Viszont meg kell vele próbálkozni, de legalábbis meg kell akadályozni a Fidesz kétharmadát, ami szabad kezet adna nekik az Országgyűlésben a demokratikus jogok és intézmények maradékának felszámolásához is. Ez a 2018-as választás legfőbb tétje.